

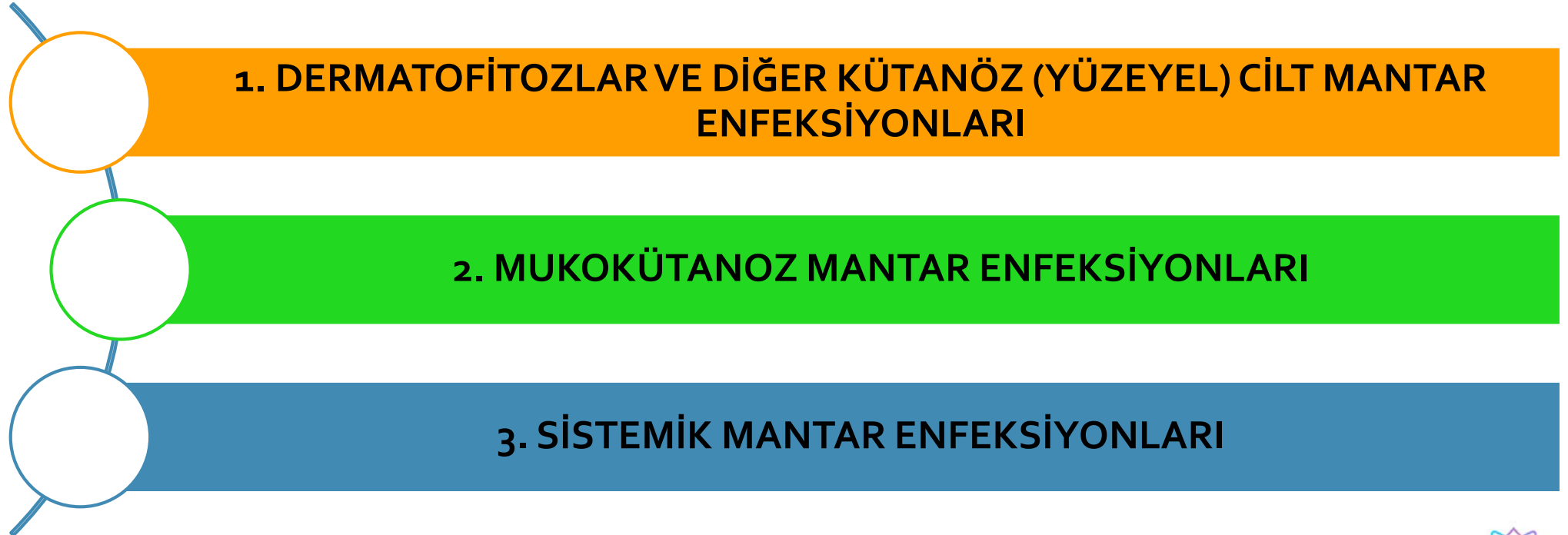
**MANTAR
ENFEKSİYONLARI
ANTİFUNGALLER**

Mantar Enfeksiyonları

- Mantarların neden olduğu bulaşıcı hastalıklara **mikoz** denir; çoğunlukla kroniktir. Mikotik enfeksiyonlar cildi, cilt altını tutabilir veya sistemik enfeksiyona sebep olabilirler.
- **Antifungal ilaçlar**, lokal veya sistemik mantar (fungus) enfeksiyonlarının tedavisinde kullanılan ilaçlardır.
- Mantar hücreleri, prokaryotik bakteri hücrelerinin aksine memeli hücreleri gibi **ökaryotik**lerdir. Bu nedenle antifungal ilaçların mantar ve memeli hücreleri arasındaki seçiciliği düşüktür; bu da antifungal ilaçların antibakteriyel ilaçlardan **daha toksik** olduğunu göstermektedir.
- Mantarlar antibakteriyel ilaçlara; bakteriler de antifungal ilaçlara **dirençlidir**.

Mantar Enfeksiyonları

- Mantar enfeksiyonları (mikozlar) tedavi bakımından üç gruba ayrılmaktadır:

Mantar Enfeksiyonları

1. DERMATOFİTOZLAR VE DİĞER KÜTANÖZ (YÜZEYEL) CİLT MANTAR ENFEKSİYONLARI

- Kütanoz (yüzeyel) cilt enfeksiyonlarına neden olan küf-benzeri mantarlara **dermatofit** veya **tinea** denir. (Epidermophyton, Trichophyton, Microsporum)
- **Tinea enfeksiyonları**, etkilenen bölgeye göre adlandırılır (tinea pedis-ayaklardaki enfeksiyon, tinea capitis-saçlı deri, tinea corporis-vücut, tinea barbae-sakallı deri, tinea unguium- tırnak,..)
- Ciltte stratum corneumu tutarlar.
- En sık görülen enfeksiyonlardır; saç, cilt, kıl ve tırnaklarda yerleşim gösterir.

TEDAVİ

Özel bazı durumlar dışında ekonazol, ketokonazol, klotrimazol, mikonazol, terbinafin, sulkonazol gibi ilaçların lokal uygulama ile merhem, krem, cilt solüsyonu, oral jel, sprej veya toz şeklinde kullanılması ile tedavi edilirler.

Mantar Enfeksiyonları

2. MUKOKÜTANUZ MANTAR ENFEKSİYONLARI

- Bu enfeksiyonlar başlıca Candida türü mantarlar (en fazla C. albicans) tarafından oluşturulur.
- Candida türü mantarlar daha çok, ıslak kalan cilt bölgelerini ve mukozaları tutarlar (Parmak araları, ağız boşluğu, bağırsak, anüs çevresi, vulvovajinal bölge gibi).
- Genellikle diyabet, uzun süreli geniş spektrumlu antibiyotik veya glukokortikoid kullanımı gibi predispozisyon oluşturacak durumu olanlarda daha sık gözlenir.
- **Orofarengeal kandidiazis** veya **kronik mükokütanoz kandidiazis** şeklinde görülebilir.
- Kronik mükokütanoz kandidiazis, **az** görülür ve immünsüpresif hastalarda ortaya çıkar. Ayrıca ilaçla tedaviye **en dirençli** kandidiyazis türüdür.

Mantar Enfeksiyonları

2. MUKOKÜTANUZ MANTAR ENFEKSİYONLARI

- Orofarengeal kandidiyazis sık görülür ve ağız boşluğu, ağız çevresi, farenksi tutan lokal mantar enfeksiyonudur. 5 tipi vardır:

1. Pamukçuk: Ağız mukozasında akut kandida enfeksiyonudur.

Tedavi: Nistatin, mikonazol, amfoterisin ağıza lokal uygulanır.

2. Angüler keilitis: Ağız çevresinde dudakların birleştiği köşelerde kızarma, çatlak, sızlama ile karakterize karma flora (Candida, S. aureus, beta-hemolitik streptoko) dermatitidir.

Tedavi: Nistatin, mikonazol merhem veya kremi uygulanır.

3. Takma diş stomatiti: Uzun süre takılı kalan takma dişlerde kronik atrofik kandidiyazistir.

Tedavi: Nistatin, amfoterisin pastilleri, mikonazol oral jeli uygulanır.

4. Kronik hiperplastik kandidiyazis: Ağızda beyaz kabarık leke şeklinde lezyonlardır; lokal kansere dönüşebilir.

Tedavi: Flukonazol ile sistemik tedavi yapılır.

5. Akut eritemli kandidiyazis: Bağışıklığı düşmüş hastalarda ortaya çıkan seyrek görülen akut atrofik kandidiyazistir.

Tedavi: Flukonazol ile sistemik tedavi yapılır.

Mantar Enfeksiyonları

3. SİSTEMİK MANTAR ENFEKSİYONLARI

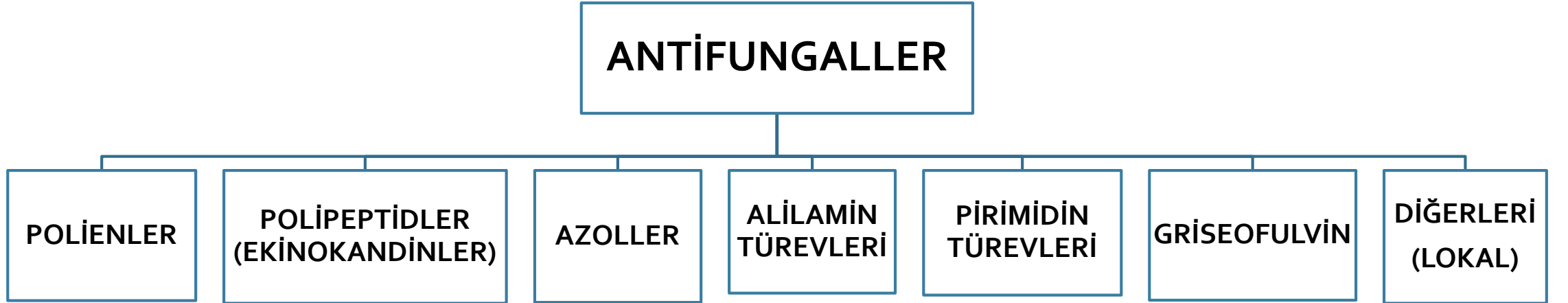
- Yerleşme alanına göre **derin** ve **ciltaltı (hipodermik)** olmak üzere ikiye ayrılır.
- Genelde az görülürler; daha çok **immün yetmezliği** olan kişilerde görülürler.
- En sık kandidiyazis ve aspergillozise rastlanır.
- Derin sistemik mikozlar, aspergillozis, blastomikozis, kriptokokozis, koksidioidomikozis, parakoksidiomikozis, mukormikozis ve histoplazmozistir.
- Ciltaltı sistemik mikozlar, başlıca sporotrikozis, kromomikozis ve missetomadır.

TEDAVİ

Amfoterisin B, flukonazol, itrakonazol, ketokonazol kullanılır. Bazı durumlarda kaspofungin, vorikonazol de kullanılabilir.

Antifungal İlaçlar

- Antifungal ilaçlar kimyasal yapıları ve etki mekanizmalarına göre sınıflandırılırlar:

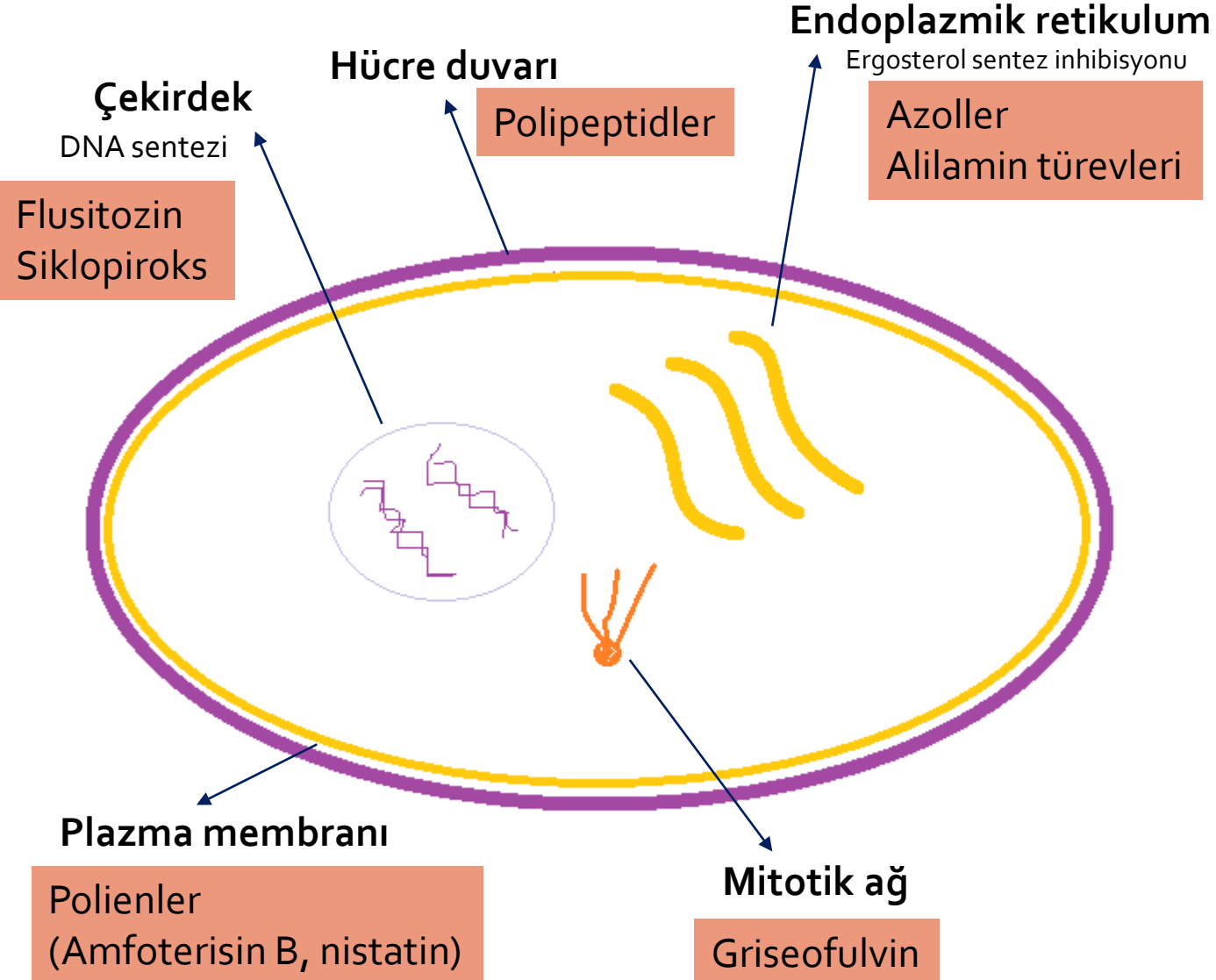
Antifungal İlaçlar

GRUP	ETKİ MEKANİZMASI	ETKEN MADDELER
1. POLİENLER	Hücre membranındaki sterollere geri dönüşsüz bağlanarak membran permeabilitesini bozar.	AMFOTERİSİN B NİSTATİN
2. POLİPEPTİDLER (EKİNOKANDİNLER)	Hücre duvarı bileşeni 1,3-beta-D-glukanin sentezini inhibe eder.	KASPOFUNGİN MİKAFUNGİN ANİDULAFUNGİN
3. AZOLLER	Sitoplazma membranındaki ergosterol sentezini inhibe eder.	A) <u>İMİDAZOLLER</u> KETOKONAZOL, MİKONAZOL, KLOTRİMAZOL, TİOKONAZOL, BİFONAZOL, OKSİKONAZOL, EKONAZOL, İZOKONAZOL, SULKONAZOL B) <u>TRİAZOLLER</u> 1. KUŞAK: FLUKONAZOL, İTRAKONAZOL 2. KUŞAK: VORİKONAZOL, TERKONAZOL, POSAKONAZOL, İSAVUKONAZOL, RAVUKONAZOL, ALBAKONAZOL

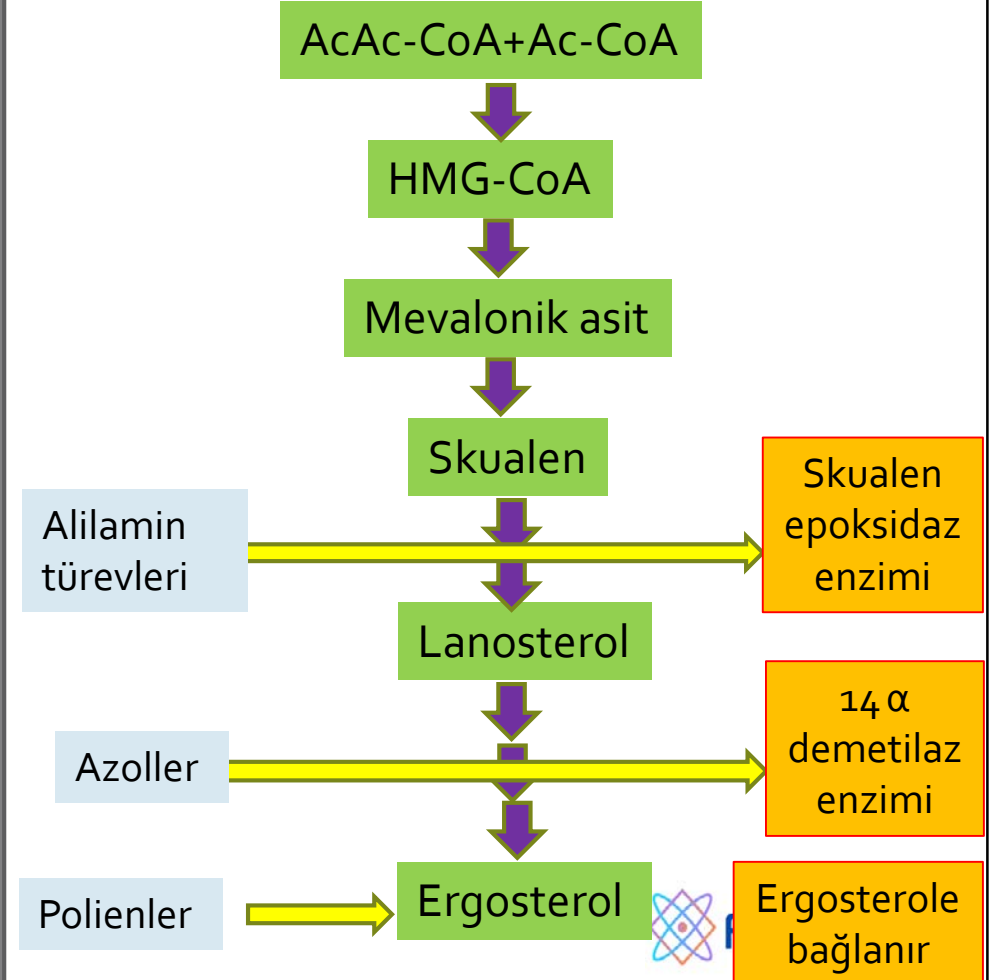
Antifungal İlaçlar

GRUP	ETKİ MEKANİZMASI	ETKEN MADDELER
4. ALİLAMİN TÜREVLERİ	Ergosterol sentezini inhibe eder.	TERBİNAFİN NAFTİFİN
5. PİRİMİDİN TÜREVLERİ	Hücrenin DNA sentezini inhibe eder.	FLUSİTOZİN
6. GRİSEOFULVİN	Mantarlardaki mitotik iğciği etkileyerek mitozu engeller.	GRİSEOFULVİN
7. DİĞERLERİ (LOKAL)		TOLNAFTAT AMOROLFİN YAĞ ASİTLERİ İYOD SİKLOPIROKS OLAMİN BENZOİK ASİT, SALİSİLİK ASİT, KÜKÜRT, SODYUM TİYOSÜLFAT, 8-HİDROKSİKİNOLON TÜREVLERİ

Antifungal İlaçların Etki Yerleri

ERGOSTEROL SENTEZİ ÜZERİNDEN ETKİ MEKANİZMASI

KAYNAKLAR

- Kayaalp O. *Tıbbi Farmakoloji 2. Cilt*, 13. Baskı, Ankara, Pelikan Yayıncılık, 2012.
- Li Moorman R. In Opioids: Whalen K(ed). *Lippincott Illustrated Reviews: Pharmacology*, 6. ed. Çin, Wolters Kluwer, 2015.